

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та публічного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Вікторія МЕДВІДЬ

(протокол «01» вересня 2025 року №1)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

рівень вищої освіти другий (магістерський)

навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

ПОЛТАВА
2025-2026 н. р.

Робоча програма виробничої практики «Переддипломна практика» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень вищої освіти

Мова викладання державна

Розробники:

ШКУРУПІЙ Ольга – професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор;

ДЕЙНЕКА Тетяна – професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор;

ДИВНИЧ Ольга – доцент кафедри економіки та публічного управління, к.е.н., доцент

МИКОЛЕНКО Інна – професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., доцент.

Погоджено гарантом освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»

«01» вересня 2025 року

 Ольга ШКУРУПІЙ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності Економіка та міжнародні економічні відносини

протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини»

 Ольга ДИВНИЧ

© ПДАУ, 2025

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис переддипломної практики

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти <i>СІЕКОН_мд_2025(МЕВ)</i>	Заочна форма здобуття освіти <i>СІЕКОН_мз_2025(МЕВ)</i>
Загальна кількість годин	180	180
у тому числі самостійної роботи	180	180
Кількість кредитів	6	6
Місце в Індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	обов'язкова
Рік навчання (курс)	2	2
Семестр	3	3
Вид підсумкового контролю	<i>диференційований залік</i>	<i>диференційований залік</i>

2. Мета та завдання практики

Метою переддипломної практики є формування вмінь застосовувати знання, здобуті в ході загальнонаукової, теоретичної та спеціальної підготовки, для розв'язання конкретних наукових та практичних завдань, що відповідає визначеним освітньо-професійною програмою вимогам досягнення результатів навчання та в цілому визначає готовність здобувачів вищої освіти до самостійної професійної діяльності.

Завданням переддипломної практики є:

- розв'язувати складні задачі або комплексні проблеми, які відносяться до предмету досліджень сфери міжнародних економічних відносин;
- систематизувати, закріпити та поглибити теоретичні і практичні знання за галуззю підготовки, формувати навички їх застосування при розв'язанні конкретних дослідницьких задач;
- виявляти закономірності розвитку сучасних міжнародних зв'язків, розуміти їх сутність та вміти правильно інтерпретувати процеси, що відбуваються у системі міжнародних економічних відносин;
- працювати з фактичним матеріалом (збирати, верифікувати, опрацьовувати, систематизувати та використовувати його при виконанні кваліфікаційної роботи);
- використовувати нормативні документи (аналітичні звіти, офіційні публікації міжнародних організацій тощо);
- розвивати навички самостійної науково-дослідної роботи в процесі здійснення теоретичних, експериментальних та науково-практичних досліджень, а також застосувати їх при здійсненні наукового аналізу за темою кваліфікаційної роботи;
- розвивати здатність конкретизувати, узагальнювати матеріал, робити висновки, обґрунтовувати рекомендації, застосовувати їх для вирішення

конкретних наукових задач.

3. Передумови для проходження практики

Передумовами для проходження практики є наступні дисципліни: «Геополітика та геоекономіка», «Зовнішньоекономічна політика України», «Методологія та організація наукових досліджень», «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері», «Соціальна відповідальність суб'єктів міжнародних економічних відносин».

4. Результати проходження практики:

Компетентності:

загальні:

- ЗК 1. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- ЗК 4. Здатність працювати в команді.

- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні:

- СК 1 Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

- СК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

- СК 3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини

- СК 4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.

- СК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

- СК 6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.

- СК 7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

- СК 8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юктурних змін.

- СК 9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

- СК 10. Здатність обґрунтовувати умови ефективної інтеграції України в систему міжнародного співробітництва в аграрній сфері з

урахуванням пріоритету національних інтересів на основі узагальнення теорії та міжнародної практики.

Результати навчання:

– РН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

– РН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

– РН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

– РН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

– РН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

– РН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

– РН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

– РН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

– РН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

– РН 10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

– РН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

– РН 12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахування національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

– РН 13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.

– РН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

– РН 15. Визначати умови ефективної інтеграції України в систему міжнародного співробітництва в аграрній сфері з урахуванням національних інтересів і в рамках державної економічної, зовнішньоекономічної та аграрної політики.

Таблиця 2

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання практики
РН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.	– складати та визначати основні поняття, принципи й форми ділового спілкування в міжнародному середовищі; – класифікувати види комунікацій, обґрунтувати роль міжкультурної взаємодії у бізнес-процесах; – демонструвати навички усного та письмового спілкування іноземною мовою в діловому контексті; – оцінити ефективність комунікацій у міжнародних компаніях, порівняти різні стилі ведення переговорів; – підготувати власні комунікаційні стратегії для вирішення професійних завдань; – визначати рівень комунікативної компетентності, робити обґрунтовані висновки щодо якості ділового спілкування;
РН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.	– визначати діагностичні методики міжнародних організацій (UNCTAD, IMF, OECD); – відрізняти логічні аргументи від упереджень, обґрунтовувати вибір управлінських рішень; – демонструвати використання креативних методів вирішення проблем в умовах браку ресурсів; – дослідити вплив часових обмежень на якість управлінських рішень; – розробити адаптивні рішення на основі діагностичних моделей; – обґрунтовувати ефективність прийнятих рішень і порівнювати їх з міжнародними практиками;
РН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології,	– ідентифікувати джерела даних, складати системи збору й обробки інформації; – узагальнювати методологічні підходи до аналізу економічних явищ; – використовувати програмне забезпечення для обробки даних (Excel, Statistica); – проаналізувати дані, виявити проблеми та причинно-наслідкові зв'язки;

спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.	– побудувати інтегровані моделі оцінки економічних процесів; – інтерпретувати результати аналізу, зробити обґрунтовані висновки;
РН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.	– визначати підходи до прийняття управлінських рішень в умовах ризику; – класифікувати типи невизначеності та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність; – використовувати моделі прогнозування та сценарного аналізу; – оцінити варіанти стратегічних рішень у глобальному контексті; – запропонувати стратегію дій за нестандартних обставин; – визначити ефективність прийнятих рішень за допомогою кількісних та якісних критеріїв;
РН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.	– ідентифікувати методи планування економічної діяльності; – узагальнити чинники, що впливають на складність завдань; – використовувати інструменти тайм-менеджменту та управління проектами; – порівняти результати плану і фактичної діяльності; – підготувати пропозиції для оптимізації процесів; – оцінити досягнення цілей та ефективність реалізованих планів;
РН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.	– визначати ключові нормативні акти України та міжнародні угоди; – відрізнати рівні правового регулювання у сфері міжнародних економічних відносин. – грамотно використовувати нормативно-довідкові документи при підготовці аналітичних матеріалів; – дослідити відповідність звітів чинному законодавству; – скласти аналітичну довідку з правового аспекту дослідження; – обґрунтувати правову позицію та ефективність регулювання;
РН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.	– визначати моделі розвитку національних економік і корпоративних стратегій; – класифікувати стратегії міжнародної конкурентоспроможності; – показати використання аналітичних інструментів при оцінці глобальних компаній;
РН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення	– дослідити діяльність ТНК, порівняти їх конкурентні позиції; – розробити рекомендації щодо підвищення ефективності; – визначити ступінь досягнення стратегічних цілей;

проблем за результатами дослідження.	
РН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.	
РН 10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.	– ідентифікувати основні тенденції розвитку світового господарства; – обґрунтувати роль соціальної відповідальності у глобальному бізнесі; – ілюструвати приклади CSR-практик міжнародних компаній; – оцінити вплив соціальних чинників на економічне зростання; – розробити модель інтеграції принципів сталого розвитку; – інтерпретувати соціальні ефекти бізнес-рішень;
РН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.	– визначати геоекономічні стратегії країн і регіонів; – відрізнати національні та міжнародні пріоритети; – використовувати дані для компаративного аналізу ринків; – порівняти кон'юнктуру світових ринків і чинники її зміни; – побудувати прогностичну модель розвитку глобальних ринків; – зробити висновки щодо ефективності міжнародної політики;
РН 12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахування національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.	
РН 13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.	
РН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.	– скласти структуру наукової статті чи звіту; – узагальнити вимоги до академічної доброчесності; – підготувати презентацію результатів дослідження; – оцінити якість і новизну власних результатів; – організувати процес публікації або апробації результатів; – інтерпретувати реакцію наукової спільноти, визначити напрями удосконалення;

РН 15. Визначати умови ефективної інтеграції України в систему міжнародного співробітництва в аграрній сфері з урахуванням національних інтересів і в рамках державної економічної, зовнішньоекономічної та аграрної політики.	– ідентифікувати напрями аграрного міжнародного співробітництва України; – класифікувати форми інтеграції та співпраці; – використовувати міжнародний досвід у національних програмах розвитку; – дослідити ефективність існуючих угод; – розробити пропозиції щодо підвищення конкурентоспроможності; – обґрунтувати стратегічну роль України у глобальній аграрній системі.
--	--

5. Програма практики

Тема 1. Узагальнення теоретичних та методологічних засад дослідження з науково-практичної проблеми за темою кваліфікаційної магістерської роботи. Надання теоретичного обґрунтування досліджуваного явища чи процесу у формі остаточного узагальнення із з'ясуванням його сутності, змісту, класифікаційних ознак, еволюції тощо. Представлення у формалізованому вигляді результатів компаративно-критичного аналізу зазначеного змісту. Узагальнення методологічних підходів до аналізу досліджуваного феномену міжнародних економічних відносин; розкриття методів, застосовуваних при здійсненні такого аналізу.

Тема 2. Діагностика об'єкту дослідження. Опрацювання фактичного матеріалу, що відображає такі основні процеси, явища та поведінкові моделі: 1) глобалізація; 2) економізація політики та політизація економіки в рамках дослідження геоekonomіки та геополітики; 3) корпоративна стратегія; 4) стратегія міжнародного економічного розвитку; 5) конкурентна стратегія; 6) міжнародна конкурентоспроможність; 7) соціальна відповідальність міжнародних компаній; 8) інтернаціоналізація; 9) міжнародний поділ праці; 10) світовий ринок; 11) платіжний баланс; 12) інтеграція, регіоналізація, міжнародне та транскордонне співробітництво; 13) інституціональна структура регулювання міжнародної економіки; 14) міжнародна економічна діяльність первинних суб'єктів господарювання; 15) місце України в процесах інтернаціоналізації; 16) глобальні економічні політичні та соціальні тренди; 16) глобальні проблеми людства та ін.

Надання у завершеному вигляді результатів фактологічного аналізу. Групування, обробка та оцінка аналізованих даних; виявлення чинників, що впливають на стан і розвиток досліджуваного явища чи процесу. Діагностика об'єкту дослідження через перевірку доступності необхідної для аналізу інформації та визначаються територіально-хронологічних рамок наукового пошуку. З'ясування припущень і обмежень, що визначають масштаб дослідження за часом, простором, вихідними даними.

Тема 3. Результати дослідницької та проєктної роботи. Оцінка розвитку процесу або якісних змін явища, відповідно до об'єкту та предмету дослідження за темою кваліфікаційної роботи; визначення подальших перспектив. Виведення висновків за результатами досліджуваного теоретичного та емпіричного матеріалу. Підготовка проєкту пропозицій, що

впливають з досліджень за темою кваліфікаційної роботи та визначення адресності таких рекомендацій. Перевірка відповідності практичної значущості отриманих результатів (за теоретичною та емпіричною частинами дослідження) можливостями їх прикладного використання. Зазначення сфери застосування та оцінка ефективності. Формулювання конкретних науково обґрунтованих пропозицій і надання опису проектів інноваційного характеру, що виконувались у рамках наукових досліджень кафедри.

. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 3

Структура (тематичний план) переддипломної практики

Назва тем	Кількість годин	
	денна форма навчання СІЕКОН мд 2025(МЕВ)	заочна форма навчання СІЕКОН мз 2025(МЕВ)
Тема 1. Узагальнення теоретичних та методологічних засад дослідження з науково-практичної проблеми за темою кваліфікаційної магістерської роботи.	60	60
Тема 2. Діагностика об'єкту дослідження.	60	60
Тема 3. Результати дослідницької та проектної роботи	60	60
Усього годин	180	180

7. Індивідуальні завдання з практики

Зміст переддипломної практики має індивідуальний характер та формується відповідно теми кваліфікаційної роботи.

Рекомендована тематика кваліфікаційних магістерських робіт наведена у Методичних рекомендаціях до виконання кваліфікаційної магістерської роботи (<https://surl.li/dhdfkk>). Остаточна редакція, обраних здобувачами вищої освіти тем кваліфікаційних магістерських робіт здійснюється за конкретизації країн, регіонів, субрегіонів, інтеграційних об'єднань, компаній, груп компаній, галузей, товарних груп тощо.

Індивідуальний підхід до побудови змісту дослідження має на меті поглиблення знань з фаху та удосконалення відповідних навиків.

8. Вимоги до баз практики

Практика здобувачів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини здійснюється відповідно до Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету. Згідно з цим, практика студентів проводиться на базах практики, які забезпечують виконання ОПП «Міжнародні економічні відносини».

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності (виробники та експортери

продукції), підприємства та організації, які мають зовнішніх партнерів та здійснюють інші види зовнішньоекономічної діяльності (інвестиції, науково-технічна співпраця, виробнича кооперація, посередницька та сервісна діяльність) або беруть участь у міжнародних проєктах, установи державного управління та місцевого самоврядування (їх підрозділи, відповідальні за міжнародне співробітництво), торговельно-економічні місії, представництва іноземних компаній, торгово-промислові палати, аналітичні центри та неурядові організації, громадські формування (за міжнародною спрямованістю їх діяльності), структурні підрозділи Університету (діяльність яких пов'язана з організацією міжнародних зв'язків, інтернаціоналізацією освітнього процесу, реалізацією грантових ініціатив тощо), а також бази за межами України.

Вимоги до керівників від баз практик. Керівник практики, на базі якої відбувається реалізація ОК12 згідно з ОПП «Міжнародні економічні відносини» призначається наказом (розпорядженням) очільника установи, організації, підприємства. Обов'язки керівника від бази практики можуть покладатися на фахівців, які мають вищу освіту за напрямом економіки, менеджменту, міжнародних відносин, публічного управління, фінансів чи інших суміжних напрямів фахової підготовки. Такі фахівці повинні мати досвід практичної діяльності не менше трьох років у відповідній сфері.

Обов'язки керівника від бази практики є такими:

- забезпечити створення належних умов для проходження практики відповідно до програми, графіка та індивідуальних завдань здобувача;
- провести вступний інструктаж щодо правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки та корпоративних стандартів;
- ознайомити здобувача з організаційною структурою, напрямками міжнародної діяльності та функціонуванням підрозділів підприємства;
- сприяти залученню здобувача вищої освіти до виконання практичних завдань, пов'язаних із міжнародними економічними відносинами (аналіз ринків, участь у зовнішньоекономічних операціях, робота з даними, підготовка комерційних пропозицій, звітів тощо);
- здійснювати поточний контроль за виконанням здобувачем вищої освіти завдань, надавати консультації та фахові поради;
- оцінювати рівень професійної підготовки, дисциплінованості та ініціативності здобувача;
- залучати здобувача вищої освіти до аналітичної або проєктної роботи, у тому числі до підготовки матеріалів, які можуть бути використані у кваліфікаційній магістерській роботі;
- надавати висновки про проходження здобувачем вищої освіти практики, відображати їх у щоденнику та засвідчувати підписом і печаткою організації.

Керівники від баз практики співпрацюють із представниками кафедри, які відповідають за фахову підготовку здобувачів вищої освіти в рамках ОПП «Міжнародні економічні відносини». Цим забезпечується зворотний зв'язок щодо результатів проходження практики, рекомендацій з подальшого

вдосконалення освітньої програми тощо.

Переддипломна практика проводиться на підприємствах (установах, організаціях тощо), які повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів чи фахівців, напрям діяльності яких відповідає спеціальності;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

Бази практики для проходження переддипломної практики визначаються з урахуванням змісту та особливостей проведення наукового дослідження, підготовки кваліфікаційної роботи.

На час проходження практики за рішенням керівника підприємства (установи, організації тощо) студенти можуть бути працевлаштованими на штатні посади (за наявності відповідних вакансій), які відповідають вимогам програми практики.

Особливості формування переліку баз практик та розподіл студентів за ними. Для проведення практики кафедра формує та подає на узгодження відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників перелік підприємств (організацій, установ тощо), які відповідають вимогам до баз практик. Зазначений перелік може доповнюватися підприємствами (організаціями, установами тощо), запропонованими студентами.

Укладання договорів про проведення практики студентів з підприємствами (організаціями, установами тощо) здійснюється за сприяння кафедри, не пізніше як за місяць до початку практики. Договори, укладені з базами практики, є юридичною підставою для проходження практики студентами. Строк дії договорів погоджується договірними сторонами.

Кафедра проводить розподіл студентів за базами практики не пізніше як за місяць до початку практики. Кафедра за поважних причин може ініціювати зміну бази практики.

9. Організація проведення практики

Передумовами організаційного забезпечення практик для здобувачів вищої освіти ОПП «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини, є:

Організаційні заходи, що забезпечують підготовку та порядок проведення практик:

- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- визначення баз практик;
- укладання договорів про проведення практик студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників, в навчально-науковому інституті економіки, управління, права та інформаційних технологій (ННІ ЕУПІТ) – директор, на кафедрі економіки та публічного управління – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики.

Керівник переддипломної практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників: розробляє Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету; координує роботу кафедр та факультетів, навчально-наукового інституту щодо організації проведення практики студентів; проводить моніторинг наявності наскрізних та робочих програм практик; узгоджує перелік підприємств (організацій, установ тощо), рекомендованих для проведення практик; здійснює реєстрацію та облік договорів про проведення практики студентів; забезпечує кафедри бланками документів; контролює своєчасність підготовки наказів про проведення практики студентів; розробляє та вдосконалює документи щодо організації проведення практики студентів; узагальнює та аналізує результати проведення практики студентів та розробляє заходи щодо вдосконалення організації практики; готує звіт керівника переддипломної практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників та аналітичні довідки з питань практики; звітує на вченій раді Університету про результати проведення практики студентів; виконує інші функції, визначені законодавством і внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Директор ННІ ЕУПІТ: готує накази про проведення практики студентів; здійснює контроль за організацією та проведенням практик; здійснює розгляд результатів проведення практик студентів на вченій раді навчально-наукового інституту.

Завідувач кафедри: призначає відповідальну особу за організацію практики зі спеціальності та оформлення підсумкового звіту за її результатами (координатора практики зі спеціальності); формує перелік підприємств

(організацій, установ тощо), рекомендованих для проведення практик, та подає його керівнику виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; забезпечує укладання договорів про проведення практики студентів із базами практик та їх подання керівнику переддипломної практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; організовує розподіл студентів за базами практики; призначає керівників практики від кафедри; організовує своєчасне ознайомлення керівника підприємства (установи, організації тощо) з програмою практики та списком студентів, направлених на практику; організовує роботу комісії із захисту звітів з практики, до складу якої, як правило, включається координатор практики зі спеціальності та, за можливості, стейкхолдери; організовує конференції, круглі столи та інші заходи за підсумками проходження практик студентами; здійснює розгляд на засіданнях кафедри питань проведення практики та підведення її підсумків; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Гарант освітньої програми: формує робочу групу з розробки наскрізної програми практики та здійснює керівництво нею; проводить моніторинг пропозицій роботодавців щодо організації проведення та змісту практики; ініціює перегляд та оновлення наскрізних програм практик з урахуванням пропозицій стейкхолдерів; контролює виконання програм практик студентів; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Координатор практики зі спеціальності: проводить до початку переддипломної практики настановчі збори студентам з питань їх проходження та звітування за результатами; ознайомлює студентів з програмою практики; надає студентам необхідні документи щодо проходження практики; проводить студентам цільовий інструктаж з охорони праці; подає звіти про проведення практик студентів у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник переддипломної практики від кафедри: розробляє методичне забезпечення практики студентів; забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою; розробляє та видає індивідуальні завдання студентам; контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики; здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження; проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу; перевіряє щоденники, звіти з практики (додаток А) та оцінює результати її проходження студентами; подає на кафедру звіт керівника переддипломної практики; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики: здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;

знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання; повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку; контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом; після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять переддипломну практики, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;

- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;

- отримати документи для проходження практики;

- ознайомитися з робочою програмою практики;

- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;

- своєчасно прибути на базу практики;

- дотримуватися на підприємстві (в установі, організації тощо) трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях;

- виконувати завдання, передбачені програмою практики;

- підготувати звітну документацію з практики;

- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

Основними організаційно-методичними документами, що регламентують діяльність студентів і керівників практики, є наскрізна програма практики та робоча програма практики.

Заходи, пов'язані з організацією переддипломної практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики. Відповідальний за його підготовку директор ННІ ЕУПІТ. Наказом ректора про проведення переддипломної практики студентів визначається:

- місце та період проведення практики;

- список студентів;

- керівники практики від кафедри, відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників кафедри;

- координатор практики зі спеціальності;

- дата проведення семестрового контролю з практики та терміни звітування за її результатами;

- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням на факультеті / в навчально-науковому інституті.

Особливості організації проведення переддипломної практики студентів.

Так вид виробничої практики проводяться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики. На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці,

ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб. На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Перенесення періоду проведення практики студенту проводиться за наявності обставин, які унеможливають проходження практики у визначений графіком освітнього процесу період. Перенесення періоду практики здійснюється за погодження директора ННІ ЕУПІТ та відображається у наказі ректора Університету.

10. Вимоги до звітної документації з практики

Робота, яку виконує здобувач вищої освіти упродовж переддипломної практики, регулярно фіксується ним у щоденнику практики. У цьому документі стисло, відображається основний зміст проведених заходів. У подальшому складається звіт із зазначеної переддипломної практики. Після закінчення практики кожен практикант подає на кафедру звіт і щоденник.

Структура звіту з переддипломної практики є такою:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ДОСЛІДЖЕННЯ З НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ПРОБЛЕМИ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ

РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ПРОЄКТНОЇ РОБОТИ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

У звіті з переддипломної практики викладається матеріал, який безпосередньо пов'язаний з дослідженнями за темою кваліфікаційної роботи. У звіті повинна міститись інформація щодо результатів аналізу предмету наукового дослідження, розв'язання спеціалізованих завдань за обраною тематикою, доведення того, що такі дослідження є актуальними для практики міжнародних економічних відносин, практично значущими для розвитку економіки України та цінними для зовнішньоекономічної діяльності первинних суб'єктів господарювання або організацій та установ, включених у систему міжнародної економічної взаємодії. Також у звіті у конкретизованому вигляді повинні бути представлені основні висновки і пропозиції, що випливають з результатів дослідження.

У звіті з практики викладається матеріал, який стосується чітко визначеного (відповідно до тематики дослідження) процесу або явища, що мають місце в системі сучасних міжнародних економічних відносин. Відомості, наведені в документі, повинні містити факти, які забезпечують аргументацію тих науково-практичних положень дослідження, які автор висуватиме на захист кваліфікаційної роботи. Текст не може мати формат реферування.

Для підготовки звіту використовується наукова література – монографії, статті та інші публікації, в яких містяться результати досліджень науковців. Дозволяється використання науково-публіцистичних і науково-популярних публікацій, а також матеріалів таблоїдів. Однак джерело інформації має відповідати вимогам достовірності та актуальності. Категорично заборонено використовувати друковані та електронні видання, що розміщують неперевірені або сумнівні матеріалами. Важливими джерелами інформації для підготовки звіту з переддипломної практики є законодавчі і нормативні документи, звітність матеріали міжнародних організацій, авторитетних рейтингових агентств, фінансова звітність компаній тощо.

У тексті звіту подаються рисунки, схеми, графіки, діаграмами, таблиці тощо. Їх можна також розміщувати в додатках.

Звіт починається з титульної сторінки. Це перша сторінка звіту, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел, додатки.

Звіт має бути виконаний та оформлений з додержанням вимог ДСТУ 3008:2015 від 22.06.2015 р. («Інформація та документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура та правила оформлювання»). Оптимальний обсяг основного тексту звіту 20-25 друкованих сторінок (без списку використаних джерел і додатків). Рекомендована кількість використаних джерел – 10-20.

Звіт з переддипломної практики є документом, який має форму друкованого тексту на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman; номер шрифту – 14. Рекомендований розмір берегів такий: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм; мінімально допустимий розмір берегів такий: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Звіт з переддипломної практики містить такі складові: «ЗМІСТ», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ». Кожну структурну частину звіту з переддипломної практики потрібно починати з нової сторінки. Назви структурних елементів не нумерують. Заголовки структурних елементів звіту і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка, друкувати великими літерами без крапки у кінці, не підкреслювати. Переноси слів у заголовках розділів не дозволяються.

Між заголовком і наступним або попереднім текстом повинен бути інтервал в один рядок. Заголовки розділів друкують напівжирним шрифтом, прописними літерами з абзацного відступу, вирівнювання «по центру». Кожен з розділів розпочинають з нової сторінки. Назва розділу складається з

порядкового номеру і заголовка, між якими ставлять крапку. Наприкінці заголовка крапка не ставиться.

Текст звіту з переддипломної практики повинен бути поданий у відредагованому вигляді. Мова – державна. За умов проходження практики за кордоном, за умов, коли об'єктом дослідження виступає MNE, а також у деяких інших подібних випадках, первинні документи (правовстановлювальні документи, фінансові звіти компаній тощо) подаються мовою оригіналу. Використання сканованих графіків, рисунків, таблиць тощо строго обмежене. Можливість їх застосування визначається змістом матеріалу, що наводиться, і дозволяється як виключення (наприклад, фінансовий звіт міжнародній компанії, інтерфейс світової онлайн-платформи (біржі), логотип компанії тощо).

Титульний аркуш подається за форматом ПДАУ відповідно до прикладу (додаток А). *Зміст* відображає найменування всіх складових звіту і нумерацію сторінок (додаток Б).

У *вступі* визначаються такі обов'язкові елементи: 1) актуальність досліджуваної проблеми (обґрунтування вибору теми дослідження); 2) зв'язок роботи з науковими, грантовими програмами, планами, темами (за наявності); 3) мета та завдання дослідження; 4) об'єкт; 5) предмет; 6) методи; 7) інформаційна база дослідження; 8) практична значущість; 9) апробація результатів дослідження та публікації автора; 10) структура та обсяг звіту з практики (додаток В).

Основна частина звіту містить матеріал, що передбачений Програмою переддипломної практики відповідно до її структури за розділами (до її тематичного плану). У цій частині звіту відображаються основні теоретичні, методологічні та емпіричні положення, що розкривають тему кваліфікаційної роботи відповідно до конкретизованої проблематики дослідження. З урахуванням специфіки наукової проблематики у звіті надаються відомості про виконання завдань, поставлених у кваліфікаційній роботі. Для наочності теоретичного матеріалу використовуються рисунки, схеми, таблиці типологізації та класифікації тощо. При аналізі процесів і явищ, що відбуваються в рамках сучасних міжнародних відносин, для аргументації позицій автора наводяться цифрові данні, оброблені за допомогою математичного інструментарію. Вони подаються в таблицях і графіках, виконаних власноруч.

Висновки. Викладений у цьому розділі матеріал повинен містити узагальнення за кожним з розділів звіту (відповідно до тематичного плану). Основні вимоги до подання тексту: чітка структурованість, послідовність, чіткість і лаконічність висловлювань.

Список використаних джерел повинен включати наукові монографії, статті, основні форми звітності підприємств, нормативно-правові документи, що регулюють відносини суб'єктів на національних ринках, а також у сферах і галузях міжнародної діяльності, звіти міжнародних організацій, дослідження авторитетних рейтингових агентств тощо.

Додатки. У цій частині звіту, як правило, наводяться допоміжні

матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції / положення / правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, великі за обсягом наведення матеріалу таблиці, рисунки тощо.

До звіту також прикладається щоденник переддипломної практики, який повинен бути належним чином оформлений. Зокрема він має містити висновки керівника від закладу вищої освіти та керівника від бази практики щодо якості опанування здобувачем вищої освіти програми переддипломної практики та відповідності здобутих ним знань і навиків програмним результатам навчання за освітньо-професійною програмою. Також документ повинен бути завірений печатками підприємства (організації, установи) та підписами відповідальних осіб.

11. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання (за наявності). Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження переддипломної практики для перевірки та оцінювання студентом подається керівнику практики від кафедри звіт разом зі щоденником. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики. Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться в робочій програмі практики. Підготовка звіту здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності. Тест звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

Звіт з переддипломної практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету. За підсумками захисту звітів з практики складається протокол засідання комісії.

Критерії оцінювання видів робіт під час практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики, розділ «Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів».

За підсумками практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з переддипломної практики студентів денної форми здобуття освіти виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики, внесені до листа оцінювання результатів проходження практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики; оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики; оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики. Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Семестровий контроль з переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти проводиться під час навчально-екзаменаційної (екзаменаційної) сесії. Диференційований залік з переддипломної практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики.

Нарахування балів з переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі студентом, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;

- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики студенту, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Диференційований залік з переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти виставляється за результатами виконання студентом програми практики та захисту звіту з практики. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Результати семестрового контролю з переддипломної практики вносяться відповідно керівником практики від кафедри та головою комісії із захисту звітів з практики у відомість обліку успішності та залікову книжку здобувача вищої освіти, а також методистом директорату ННІ ЕУПІТ – в навчальну картку здобувача вищої освіти.

Відомість обліку успішності з практики студентів подається в директорат ННІ ЕУПІТ у день проведення семестрового контролю чи на наступний робочий день. Відповідальність за достовірність інформації, правильність та своєчасність заповнення відомості обліку успішності несе керівник практики від кафедри чи голова комісії із захисту звітів з переддипломної практики.

Оцінки, отримані студентами за результатами семестрового контролю з практик, враховуються під час визначення рейтингового балу студента для призначення стипендії. У разі, якщо практика згідно з графіком освітнього процесу проводиться після екзаменаційної сесії, оцінка за неї враховується під час призначення стипендії за підсумками наступного семестру.

Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за підсумками виконання програми практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання

результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора, та за можливості його здійснення згідно графіка освітнього процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету.

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження директора ННІ ЕУПІТ може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету.

Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

За підсумками переддипломної практики керівник практики від кафедри готує і подає звіт на кафедру.

Координатор практики зі спеціальності узагальнює результати проведення практики, на підставі звітів керівників практики від кафедри та протоколів засідання комісії із захисту звітів з практики, та подає звіт керівнику переддипломної практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри економіки та публічного управління, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки на вчених радах ННІ ЕУПІТ та Університету.

Звітна документація з практики зберігається в структурних підрозділах Університету згідно номенклатури справ. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики, внесені до листа оцінювання результатів проходження практики (*додаток Д*). Основними підходами до визначення порядку нарахування балів є виокремлення таких видів робіт: опанування здобувачем вищої освіти програми практики, оформлення звіту та щоденника, презентація, представлена під час захисту звіту та відповіді на запитання членів комісії з прийому диференційованого заліку (табл. 3).

Таблиця 3

Розподіл балів за підсумками переддипломної практики

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
Оцінка результатів проходження практики (виконання програми практики)	49
Оцінка оформлення результатів практики (звіту, щоденника)	10
Оцінка презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику	41
Підсумкова оцінка: за 4-бальною шкалою за 100-бальною шкалою за шкалою ЄКТС	

Відповідно, нарахування балів здійснюється на таких підставах:

- оцінка результатів проходження практики здобувачем вищої

освіти, надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики (табл. 4);

– оцінка якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики (табл. 5);

– оцінка чіткості, обґрунтованості та правильності відповідей здобувачавищої освіти на питання членів комісії з захисту звітів з практики (табл. 6).

Таблиця 4

Шкала і критерії оцінювання результатів проходження переддипломної практики

Шкала, бали	Критерії оцінювання
40-49	Виконання програми практики має логічну послідовність, конкретність викладення матеріалу, точність формулювань. Всі завдання, передбачені програмою практики, виконані повністю; питання за розділами програми практики розкриті глибоко і змістовно; висновки і пропозиції обґрунтовані та дієві; наявні публікації статті у науковому виданні або тези доповіді на конференції. Відгук-характеристика, наданий з бази практики, містить високу оцінку результатів проходження практики.
30-39	Виконання програми з практики має логічну послідовність викладення матеріалу та точність формулювань. Виконано 80% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті відображені правильно, але не досить змістовно; виведені основні висновки, однак пропозиції за результатами проходження практики відсутні; публікації статті у науковому виданні або тези доповіді на конференції – наявні. Відгук-характеристика з бази практики містить позитивну оцінку результатів проходження практики.
20-29	Розділи в звіті з практики розміщені у послідовності, яка не відповідає вимогам. Виконано 60% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті відображені фрагментарно, відсутні висновки та власні пропозиції за результатами проходження практики; відсутня публікація тез доповіді на конференції. Відгук-характеристика з бази практики містить позитивну оцінку результатів проходження практики.
10-19	В звіті з практики відсутні деякі розділи. Виконано 40% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті частково відповідають вимогам, відсутні висновки та власні пропозиції за результатами проходження практики; відсутні публікації за результатами наукових досліджень. Відгук-характеристика з бази практики містить задовільну оцінку проходження практики.
1-9	У звіті з практики відсутня більшість розділів. Виконано 20% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті частково відповідають вимогам, відсутні висновки та власні пропозиції за результатами проходження практики, не наведено список використаних джерел; відсутні публікації. Відгук-характеристика з бази практики містить задовільну оцінку проходження практики.

Таблиця 5

Шкала і критерії оцінювання оформлення звіту та щоденника за результатами переддипломної практики

Шкала, бали	Критерії оцінювання
9-10	Звіт з практики має чітку побудову, містить інформативні та правильно оформлені рисунки, таблиці та іншу наочність, розміщену по тексту і в додатках. Оформлення всіх складових звіту (титального аркуша, розділів, списку використаних джерел тощо) відповідає вимогам. Оформлення щоденника відповідає структурі практики,

	не містить виправлень та помарок; наявний відгук-характеристика керівника практики від бази практики.
7-8	Звіт з практики має чітку побудову, але містить незначні недоліки з редагування тексту. Наявні інформативно представлені та правильно оформлені рисунки, таблиці тощо, розміщені по тексту і в додатках. Оформлення всіх складових звіту (титульного аркуша, розділів, списку використаних джерел тощо) відповідає вимогам, але має місце непослідовність розміщення матеріалу за темами, наявні незначні виправлення. Оформлення щоденника відповідає структурі практики, але містить незначні недоліки з оформлення. Відгук-характеристика керівника практики від бази практики наявний.
5-6	Звіт з практики не має чіткої побудови, питання викладені непослідовно, кількість наочних матеріалів (рисунків, таблиць, тощо) як у тексті, так і у додатках обмежена, наявні недоліки з їх оформлення. В оформленні матеріалу за складовими звіту (титульний аркуш, розділи, список використаних джерел тощо) виявлені помилки. Оформлення щоденника частково відповідає вимогам, але текст невідредагований, викладений непослідовно; щоденник містить виправлення. Відгук-характеристика керівника практики від бази практики наявний.
3-4	Звіт з практики написаний непослідовно; не містить наочних матеріалів(рисунків, таблиць, тощо) ані у тексті, ані в додатках. В оформленні матеріалу за складовими звіту (титульний аркуш, розділи, список використаних джерел тощо) виявлені помилки. Оформлення щоденника не відповідає структурі практики, має місце непослідовність тем, текст містить велику кількість виправлень. Відгук-характеристика керівника практики від бази практики наявний.
1-2	Текстова частина звіту з практики не відповідає структурі звіту. В оформленні матеріалу за складовими звіту (титульний аркуш, розділи, список використаних джерел тощо) виявлені помилки. Звіт не містить наочних матеріалів (рисунків, таблиць, тощо) ані у тексті, ані в додатках.. Оформлення щоденника не відповідає структурі практики, заповнені не всі тижні практики, не вказані теми, наявна велика кількість виправлень та помарок. Відгук-характеристика керівника практики від бази практики наявний.

Таблиця 6

**Шкала і критерії оцінювання презентації здобувачем вищої освіти
результатів проходження переддипломної практики та відповідей на
запитання членів комісії**

Шкала, бали	Критерії оцінювання
33-41	Відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів комісії правильні, чіткі, обґрунтовані; презентація доповіді свідчать про вільне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом з програми практики.
25-32	Відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів комісії в цілому правильні, помилки нечисельні, їх зміст некритичний; презентація доповіді свідчать про належне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом з програми практики.
16-24	Переважає більшість відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії є правильними; презентація доповіді свідчать про володіння ним матеріалом з програми практики на необхідному рівні.
8-15	Кількість неправильних відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії межує з критичною; презентація доповіді свідчать про володіння ним матеріалом з програми практики на мінімально необхідному рівні.
1-7	Переважає більшість відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії є неправильними; презентація доповіді свідчать про недостатнє володіння ним матеріалом з програми практики або взагалі відсутня.

Підсумкова оцінка практичної підготовки студентів відбувається у формі диференційованого заліку. Диференційований залік є формою семестрового контролю, що полягає в оцінюванні рівня виконаних завдань практики і проводиться як контрольний захід у формі захисту або співбесіди. Оцінювання здійснюється за такими шкалами: 100-бальною, 4-бальною шкалою, 2-бальною, а також за шкалою ЄКТС (табл. 7).

Таблиця 7

Схема оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою			Оцінка за шкалою ЄКТС	
100-бальною	4-бальною	2-бальною	оцінка	пояснення
90 – 100	відмінно	зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81			C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	задовільно		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63			E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F	Незадовільно (з обов’язковим повторним опануванням освітнього компонента)

Семестровий контроль з переддипломної практики здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти проводиться під час навчально-екзаменаційної (екзаменаційної) сесії. Диференційований залік з переддипломної практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики.

Нарахування балів з переддипломної практики здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;
- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики здобувачу вищої освіти, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Результати семестрового контролю з переддипломної практики вносяться головою комісії із захисту звітів з практики у відомість обліку успішності та залікову книжку здобувача вищої освіти, а також методистом директорату ННІ ЕУПІТ – в навчальну картку здобувача вищої освіти.

Відомість обліку успішності з практики студентів подається в директорат ННІ ЕУПІТ у день проведення семестрового контролю чи на наступний робочий день. Відповідальність за достовірність інформації,

правильність та своєчасність заповнення відомості обліку успішності несе голова комісії із захисту звітів з переддипломної практики.

Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора, та за можливості його здійснення згідно графіка навчального процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету.

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження директора ННІ ЕУПІТ може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету.

Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

За підсумками переддипломної практики керівник практики від кафедри готує і подає звіт на кафедру.

Координатор практики зі спеціальності узагальнює результати проведення практики, на підставі звітів керівників практики від кафедри та протоколів засідання комісії із захисту звітів з практики, та подає звіт керівнику виробничої практики університету.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри економіки та публічного управління, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки на вчених радах ННІ ЕУПІТ та Університету.

Звітна документація з практики зберігається в структурних підрозділах Університету згідно номенклатури справ.

12. Політика проходження практики

– щодо термінів проходження та звітування за результатами практики:

Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом та відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/hkxwrd>).

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики.

Переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно з програмою практики.

Диференційований залік з переддипломної практики студентів денної форми здобуття освіти виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики. Семестровий контроль з переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти проводиться під час навчально-екзаменаційної (екзаменаційної) сесії.

Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора, та за можливості його здійснення згідно графіка

освітнього процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету.

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження директора інституту може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету. Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

– щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності.

Текст звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

Звіт з практики повинен бути перевірений самостійно здобувачами вищої освіти, використовуючи програми, які є у відкритому доступі, крім тих, розробниками яких є фізичні або юридичні особи, зареєстровані на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором/ державою окупантом або Університетом.

Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <http://surl.li/izlkkz>.

– політика щодо оскарження результатів оцінювання:

Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за підсумками виконання програми практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/ewxzjy>).

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 256 с.

2. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка : монограф. / за ред. О. І. Рогача. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с.

3. Вплив багатополлярної глобалізації на зовнішню торгівлю України : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т. О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. ресурс. К., 2024. 330 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/Vplyv-bahatopoliarnoi-hlobalizatsii-na-zovnishniu-torhivliu-Ukrainy.pdf>

4. Грисенко М. В. Кількісні методи аналізу міжнародних економічних відносин : навч. посіб. / М. В Грисенко, О. А. Чугаєв. ВПЦ «Київський університет», 2023. 364 с. URL: <http://surl.li/jsafwe>.

5. Горбач Л., Плотников А. Глобалізація. Світова економіка та українські реалії: монографія. Київ : Кондор, 2020. 224 с.
6. Дейнека Т. А., Шкурупій О. В., Дивнич О. Д. Світовий ринок технологій та телекомунікацій: визначальні тренди та структурні зміни. Вісник Полтавського державного університету. Серія «Економіка, управління та фінанси». 2024. Вип. 2. С. 80 – 88. URL: <https://journals.pdau.poltava.ua/index.php/econom/article/view/43/35>.
7. Діджиталізація сучасної системи міжнародних відносин: монографія / А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова, О.І. Рогач та ін.; за ред. О.І. Шниркова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2020. 236 с. URL: <http://surl.li/uqtyoe>.
8. Економічна безпека національного енергетичного сектору в умовах глобалізації: колект. монографія; за заг. ред. О.Л. Гальцової. Запоріжжя : Гельветика, 2020. 279 с.
9. Економічні суперечності глобалізації та локалізації в умовах гібридної війни та післявоєнної реконструкції: монографія / за ред. академіка Гриценка А. А.; НАН України, ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”. Електрон. дані. К., 2022. 636 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Ес-superech-globaliz-ta-localizv-umomah-gibryd-viyny.pdf>
10. Ефективність грошово-кредитної політики в Україні в умовах глобальної економічної дестабілізації : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук Є. О. Бублика ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон дані. К., 2023. 216 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Efektivnist-hroshovokredytnoi-polityky-v-Ukraini.pdf>
11. Європейські стратегії розвитку: досвід для України : монографія / Андрейко В. І., Артьомов І. В. та ін.; за заг ред. І. В. Артьомова. Ужгород : РІК-У, 2023. 552 с. URL: http://eurodev.uzhnu.edu.ua/images/files/MONO_2023_2_compressed.pdf.
12. Конкурентні стратегії національних виробників агропромислової продукції у сучасній парадигмі глобального економічного середовища: монографія / за заг. ред. Т. В. Орехової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 144 с.
13. Марченко Т. В. Міжнародні інноваційні програми як інструмент євроінтеграції України : монограф. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2021. 220 с.
14. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / ред. Ю. Г. Козак. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 400 с.
15. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб.; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.
16. Мобільність робочої сили України: тенденції та перспективи : колективна монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. І. Л. Петрової, д.е.н. В. В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2023. 334 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Mobil'nist'-robochoi-sily-Ukrainy.pdf>.

17. Негод А., Русак Д. Міжнародна логістика та глобальні ланцюги постачань: навч. посіб. К., 2023. 268 с. URL: <http://surl.li/hykoxl>.

18. Новий світогляд лідерства в умовах четвертої промислової революції та його вплив на вибір технології управління: Колективна монографія / за ред. д.е.н, професора Полянської А. С. Івано-Франківськ, 2024. 360 с.

19. Операційний план заходів з реалізації у 2024-2027 роках Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-strategii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>.

20. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О. О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 493 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/Оцінка-інтеграції-України-до-ЕЕП-2.pdf>.

21. Резнікова Н., Панченко В. Репортажі із цивілізаційних фронтів. На передовій міжнародної економічної політики. К. : Аграр Медіа Груп, 2023. 234 с. URL: <http://surl.li/qmcaqt>.

22. Ризики в сучасній системі міжнародних економічних відносин: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова, В. І. Мазуренко, Т. О. Жолос, Ю. Ю. Хватов, Р. О. Заблоцька, Р. Д. Стаканов, К. А. Бех, Л. С. Поліщук, Л. О. Шворак, В. І. Батрименко, О. А. Чугаєв, А.В. Негода, Д. М. Русак; за ред. О. І. Шниркова. К: ВПЦ «Київський університет», 2020. 207 с. URL: <http://surl.li/hykoxl>.

23. Розвиток національної торговельної політики для підвищення конкурентоспроможності економіки України : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т. О. Осташко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 313 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/353.pdf>.

24. Транснаціональні корпорації : навч. посіб. / Шкурупій О.В., Гончаренко В.В., Дейнека Т.А., Білоброва Т.О., Артеменко І.А.; за ред. О.В. Шкурупій. К. : Центр учб. л-ри. 2023. 240 с. (перевидання). URL : <https://cul.com.ua/transnacionalni-korporaciyi-navchalnij-posibnik-rekomendovano-mon-ukrayini-shkurupij-o-v>

25. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.

26. Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-strategii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>

27. Туль С. І., Шкурупій О. В. Діджиталізація світового ринку праці: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2020. 302 с.

28. Ус С. А., Палєхова Л. Л. Моделювання сталого розвитку: навч. посіб.; за заг. ред. Л. Л. Палєхової. М-во освіти і науки України, Нац.техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : вид-во «Свідлер А.Л». 2024. 160 с.
29. Фаренюк Н. В. Неофінанси світової економіки: монографія. ТОВ «Аграр Медіа Груп» 2023. 240 с. URL: https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-12/Neofinance_A5_blok.pdf
30. Філіпенко А. Науково-практичні дослідження міжнародних економічних відносин: електронний навч. посіб. К., 2024. 158с. URL: <http://surl.li/jlgfaw>
31. Цілі сталого розвитку (Глобальні цілі). URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.
32. Чернова О., Дивнич О. Шляхи вирішення глобальних екологічних проблем в контексті соціальної відповідальності суб'єктів міжнародних економічних відносин. *Зелена трансформація та стала біоекономіка* : монграф. Київ.нац. ун-т технологій та дизайну, 2024. 800 с.
33. Шкурупій О. В., Гончаренко В. В., Дейнека Т. А., Білоброва Т. О., Артеменко І. А. Транснаціональні корпорації : навч. посіб. за ред. О. В. Шкурупій. К. : Центр учб. л-ри. 2023. 240 с. (перевидання). URL: <https://cul.com.ua/transnacionalni-korporaciyi-navchalnij-posibnik-rekomendovano-mon-ukrayini-shkurupij-o-v>
34. Carbaugh R. International Economics. South-Western College Publishing; 18th edition 2021. 576 p.
35. Deyneka T. A, Shkurupii O. V., Tul S. I. The role of institutions in the system of management of the global economic processes. *MANAGEMENT OF THE 21ST CENTURY: GLOBALIZATION CHALLENGES. ISSUE 3* : Collective monograph / In ed. I. Markina. Prague : Nemoros s.r.o, 2020. P 38-43 (287 p.)
36. Korol M., Danylyshyn B., Korol I. Geo-economic Paradigm Shifts in Global Banking Systems. Cambridge Scholars Publishing, 2024. 580 p.
37. Reinert Kenneth A. An Introduction to International Economics: New Perspectives on the World Economy. Cambridge University Press; 2nd edition. 2020. 276 p.
38. Schenk Catherine R. International Economic Relations since 1945 (The Making of the Contemporary World) Routledge; 2nd edition 2021. 180 p.
39. Tul S., Shkurupii O. Artificial intelligence as a factor of the global labor market transformation : *Artificial intelligence as a basis for the development of the digital economy*: textbook; Edited by I. Tatomyr, Z. Kvasnii. Praha: OKTAN PRINT, 2021. P. 57-69 (376 p). URL: <https://doi.org/10.46489/aiabftd-07>

Допоміжні

1. Борзенко О. О. Структурні деформації на світових фінансових ринках після 1990-х років: монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. 448 с.
2. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О. О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 264 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/Globalizaciyniproceny-u-svitoviy-economiци.pdf>

3. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
4. Гуткевич С. О. Корінько М. Д., Сафонов Ю. М. Міжнародна економіка: підруч. 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плус», 2021. 428 с.
5. Далевська Н. М. Інституціонально-інтегративні виміри модернізації світової господарської системи : монографія. Покровськ: ДонНТУ, 2018. 396 с.
6. Економічні санкції у сучасному світовому господарстві: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька та ін.; за ред. О. І. Шниркова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. 239 с.
7. Історичні детермінанти включення України в систему міжнародних економічних відносин : монографія / В. В. Небрат, Н. О. Горін та ін.; за ред. В. В. Небрат; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ. 2021. 528 с.
8. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів: навч. посіб. за ред. Н. Бутко, С. Шкарлет. К. : Центр навчальної літератури, 2020. 528.
9. Національна економічна діяльність і міжнародні економічні відносини: сучасний стан та тенденції розвитку : колективна монографія Полтава: ПП «Астроя», 2020. 251 с.
10. Процеси економічної дезінтеграції в сучасному світовому господарстві: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова та ін.; за ред. О. І. Шниркова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 159 с.
11. Резнікова Н., Панченко В. Мінні поля міжнародної економічної політики: як країнам не втратити здатність до розвитку. К. : Аграр Медіа Груп, 2022. 674 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/14vz0wvtYknaA0yslk-I0KZCyajvCHwb/view>
12. Світова економіка / World economics : навч. посіб. В. М. Фомішина та ін. ; за ред. В. М. Фомішиної. Укр.-англомов. Одеса : Олді плус, 2021. 611 с.
13. Структурні зміни у світовій торгівлі як чинник розвитку внутрішнього ринку України : колективна монографія; за ред. Т. О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ. 2019. 350 с. URL: http://ief.org.ua/?page_id=3625&mid=310
14. Управління економічними системами та процесами в умовах глобалізаційних трансформацій: колективна монографія. за ред. В. В. Прохорової; Укр. інж.-пед. акад. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2020. 296 с.
15. Формування інституційної архітекτονіки інформаційно-мережевої економіки: монографія. за ред. академіка НАН України А. А. Гриценка; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; ДННУ «Академія фінансового управління». К., 2021. 736 с.
16. Шаров О. М. Глобалізація грошей. Економіософський / монетарософський трактат з питання еволюції грошей : монографія; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 667 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Globalizacija-groshey.pdf>

17. Шкурупій О. В., Дейнека Т. А., Туль С. І. Глобальна діджиталізація: переваги, загрози та роль людини в епоху штучного інтелекту. *Наукове забезпечення соціально-економічних і управлінських засад розвитку, правового регулювання, провайдингу екоінновацій та енергоефективних технологій в умовах глобалізації в аграрній і суміжних сферах* / за ред. Ю. Самойлик. Полтава : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2021. С. 23-34 (243 с.)

18. Шкурупій О. В., Строчишин Ю. Ф., Вишневецька Л. І. Митна статистика. Практикум : навч. посіб. К. : Центр учб. л-ри. 2022. 224 с. (перевидання). URL: <https://cul.com.ua/pidruchnyky-i-navchalni-posibnyky/ekonomika/mitna-statistika-praktikum>.

19. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 168 с.

20. Callahan William A. *Sensible Politics Visualizing International Relations*, Oxford University Press, 2020. 364 p

21. *International Relations: A Very Short Introduction*, Oxford University Press, 2020. 176 p.

22. *Innovative Trends in World Trade Development: the monograph* / Rumyantse A. P., Sidenko S. V., Bila S. O. et al.; edited by Prof. Rumyantsev. Kyiv : NAU, 2018. 416 p.

23. Salvator D. *International Economics*, 13th Edition. Wiley, 2019. 720 p.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.kiev.ua>.
2. Державна служба статистики України. URL : <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України. URL : <http://www.gov.ua>.
4. Міністерство аграрної політики та продовольства України URL : <https://minagro.gov.ua/>
5. Національний Банк України. URL : <https://bank.gov.ua/>
6. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
7. International Monetary Fund. URL : <https://www.imf.org/en/Home>
8. Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL : <http://www.fao.org/home/en/>
9. KOF Konjunkturforschungsstelle. URL : <https://kof.ethz.ch/>
10. Organisation for Economic Co-operation and Development. URL : <https://www.oecd.org/>
11. United Nations Conference on Trade and Development. URL : <https://unctad.org/>
12. United Nations. URL : <https://www.un.org/en/>
13. United Nations Industrial Development Organization. URL : <https://www.unido.org/>
14. World Bank Group. URL : <https://www.worldbank.org/en/home>
15. World Trade Organization. URL : <https://www.wto.org>

ДОДАТКИ

Додаток А

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут _____

Кафедра _____

ЗВІТ

з _____ практики
(переддипломної)

(назва практики)

студента освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини
_____ курсу _____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної/заочної форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

База практики:

(назва підприємства, установи, організації тощо)

(район, область)

Керівник практики від бази практики:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(дата)

Керівник практики від кафедри:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(прізвища та ініціали)

Полтава 20____

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	4
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ОБ’ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ПРОЄКТНОЇ РОБОТИ.....	12
ВИСНОВКИ	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	27

Додаток В

ВСТУП

Виробнича практика «Переддипломна практика» здійснювалась з метою підготовки кваліфікаційної роботи на тему «_____».

Актуальність. Зазначена тема дослідження є актуальною, зважаючи на

Названі аспекти наукових пошуків відображені у працях багатьох вітчизняних та іноземних науковців. Серед них: _____

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. У звіті з виробничої практики відображено, що кваліфікаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри економіки та публічного управління «_____».

Мета і завдання дослідження. Наукові пошуки велись відповідно до визначеної мети дослідження, якою є _____

Завдання дослідження полягали у такому:

— _____;

— _____;

— _____.

В ході переддипломної практики з'ясовано об'єкт і предмет дослідження.

Об'єктом дослідження є _____;

предметом – _____.

Для пізнання об'єкту і предмету дослідження було використано такі *методи дослідження*: _____.

За опанування програми виробничої практики «Переддипломна практика» інформаційною базою дослідження стали такі матеріали:

-
-

Практична значущість одержаних результатів підтверджується довідками про їх впровадження _____.

(зазначається назва підприємства, організації, установи)

Апробація результатів дослідження, проведених в ході виробничої практики «Переддипломна практика», здійснена як їх оприлюднення на _____ конференції «_____»

(зазначається вид конференції)

(зазначається назва конференції)

(м. _____, 202_ р.).

Публікації за результатами дослідження представлені так:

1. _____
2. _____

Структура і обсяг звіту виробничої практики «Переддипломна практика». Звіт складається зі вступу, трьох розділів і висновків. Загальний обсяг звіту становить __сторінок друкованого тексту; обсяг основного тексту – ____ сторінок. Звіт містить __ таблиць, __ рисунків, __ додатків. Список використаних джерел налічує __найменувань.

Додаток Д

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ
результатів проходження
_____ **практики**
(переддипломної)

студента освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини
_____ курсу _____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти
_____ форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Період практики: з «_____» _____ 20__ р. по «_» _____ 20__ р.

Види робіт, що підлягають оцінюванню		Максимальна кількість балів	Результат оцінювання	Підпис
<i>Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики</i>				
<i>Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту з практики</i>				
<i>Виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики</i>				
Загальна кількість балів, нарахована керівником практики від кафедри (до захисту)				
<i>Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії</i>				
Підсумкова оцінка:	кількість балів за 100-бальною шкалою			
	за 4-бальною шкалою			
	оцінка ЄКТС			